

GLADIIRIS

58

ČZS — ZÁKLADNÍ SPECIALIZOVANÁ ORGANIZACE
PĚSTITELŮ MEČÍKŮ A KOSATCŮ V NOVÉM JIČÍNĚ

GLADIRIS

ROČNÍK XVI

ČÍSLO 58

ČERVEN 1984

Neprodejné, zdarma

pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná organizace pěstitelů mečíků a kosatců ČZS se sídlem v Novém Jičíně.

Řídí redakční rada ve složení

Miroslav Benda, RNDr. Leonard Rýznar, PhDr. Peter Repčík, Josef Heroudek, ing. Břetislav Mičulka, Vlastimil Novák.

Povoleno ONV v Novém Jičíně č. 403/16 — 391/82.

Vytiskly Východočeské tiskárny, n. p., provoz 20, Hradec Králové

OBSAH

	strana
Organizační zprávy	6
Nahlédnutí do katalogu fy Cooley's Gardens	5
Arménské kosatce	7
Představujeme zahraniční šlechtitele z korespondence mezi Carl Pletcherem a Newt Wellsem	9
Pěstujeme chryzantémy	11
Něco o aranžování	15
Společenská kronika	16

Výroční shromáždění naší základní specializované organizace

Ve dnech 25. a 26. února 1984 sešlo se v Olomouci v restauraci PANORAMA celkem 107 členů naší specializované organizace pěstitelů mečíků a kosatců, aby spolu besedovali, vzájemně se poznali a samozřejmě podíleli se na hodnocení práce a výsledků uplynulého roku 1983.

V sobotu 25. února v 10.00 hodin zahájil své jednání výbor, aby zkontroloval celou přípravu výroční schůze, dokončil organizaci přejímání příspěvků do tomboly, připravil losování, prověřil přípravu kandidátky nového výboru a řadu dalších organizačních otázek a problémů, které se za dobu od poslední výborové schůze nahromadily. Někteří členové přicházeli již v dopoledních hodinách, jiní zase začali s vystavováním svých přebytků hlíz či brutů, které přivezli na výměnu či případný prodej. U stolů seděli pěstitelé z různých konců naší vlasti, kteří se znali i neznali a vyměňovali si poznatky a zkušenosti, které v tom či onom koutě naší republiky příroda vloni připravila pro nás - pěstitelé. Myslím, že zavedená praxe setkávat se alespoň na výročních schůzích po dva dny, má své opodstatnění a přínavné výsledky. Zaznělo to z úst některých členů také v diskusi při výroční schůzi. Zmíním se ještě o burze. Bylo možno si všimnout, že někteří členové přivezli jen menší množství druhů na výměnu i prodej, ale byli jiní se zásobami značného rozsahu. Také ceny byly značně kolísavé, i když byly nabízeny odrůdy ve zdrcující většině z posledních pěti let. Novinky 84 a nové introdukce šlechtitelů je neustatná kapitola. Ukazuje se, že by prospělo věci, kdyby byly zpracovány a zveřejněny určité zásady a vlivy působící na cenovou hodnotu kultivarů. Tak podobně, jak to navrhl př. ing. Mičulka Břet. ve svém příspěvku v čísle 55 našeho zpravodaje pro hodnocení cenové relace kosatců.

Burza byla ukončena v 16.00 hodin a potom měl velmi zajímavou přednášku PhDr. Marian Dujnič o sestavování rodokmenů některých kultivarů a jejich využití při systematickém a cílevědomém šlechtění nových hybridů. Každý, kdo tuto přednášku vyslechl, musel alespoň trochu nahlédnout do celé té variability vlivů, které působí při přenesení pylu na mateční květ a přinašující celou škálu barevných kombinací, zřasení, tvaru květů, případně vůní atd. Přednášku rozšířil promítnutím diapozitivů svých novošlechtěnců př. ing. Dalibor Poláček a Arnošt Hajduček.

Po večeři začal zábavný večírek a při hudbě muzikantského kvinteta byla vylosována tombola. Byla dotována některými opravdu hodnotnými cenami a kolekcemi hlíz a brutů, které v počtu 110 cen přinesli členové alespoň pro částečné zlepšení finanční situace organizace.

26. února v 9.00 hodin se konala vlastní výroční členská schůze, na kterou se prezentovalo 104 členů. Velmi silně působila zdravotice k MDŽ, kterou s pathosem jemu vlastním přednesl př. Vlastík Novák a zároveň spolu s př. Krumpochem předali přítomným ženám hezké kytičky. Po informaci o konání VII. sjezdu ČZS přednesl předseda př. ing. Prachař zprávu o činnosti organizace za uplynulý rok 1983. Ve své zprávě mimo jiné vyzdvihl nutnost zvýšení aktivity členů pro celkovou propagaci naší záliby formou

místních a oblastních výstav, které by se měly organizovat spolu se základními či okresními organizacemi ČZS, na nichž by se měla naše organizace jejich prostřednictvím spolupodílet nejen přípravou, květy a likvidací výstavy, ale i finančně. Jako příklad uvedl iniciativní přístup ostravské skupiny, a také členů ze Třebíčska, Vsetínska a Plzeňska. Jsou to dobré příklady pro ty, kteří dosud váhají. Dále hovořil o významu našeho zpravodaje jako zprostředkovatele zpráv a informací jak z práce výboru, tak i předávání zkušeností dlouholetých pěstitelů a šlechtitelů obou našich zálib. Zdůraznil, že stále nemůžeme být spokojeni s obsahem a kvalitou zpravodaje. Dokud nebude možno vybrat z došlých příspěvků ty nejlepší a nejaktuálnější, budou mnozí naši členové nespokojeni, jak nám to napsal jeden vystupující člen, že zpravodaj nemá zdaleka takový obsah jako kupř. časopis Zahrádkář a stojí skoro dvakrát tolik peněz. Proto jsme ve výboru přijali některá opatření a mimo ně vyhlásili i soutěž o nejlepší příspěvek, jak je to uvedeno v čísle 88 zpravodaje. Příspěvky budou zvláště označeny a jednou za rok anketní formou vybrány ty nejlepší a odměněny věcnými cenami. Dále rozvedl a přiblížil členům velký a dalekosáhlý úkol zavedení registrace našich amatérských novošlechtění mečíků. Jestliže se nám podaří dotáhnout celé dílo v této oblasti a zajistit jeho pokračování a zdokonalování, pak jsme udělali obrovský kus práce a objektivně jej může zhodnotit až budoucnost.

Postupně tak probral ve své zprávě všechny body usnesení z minulého VČS. Všechny byly splněny až na informace o tržním řádu, který však je v působnosti každého národního výboru v některých bodech odlišný, a proto nebyl zveřejněn. Rozpracovaný a nedokončený je zatím úkol vytvoření 100 ks diapozitivů jako instruktážní materiál pro pěstování mečíků a podobnou sadu 100 ks diapozitivů pro pěstování kosatců. V letošním roce by měl být úkol dokončen.

Některé připomínky z diskuse ke zprávě:

Př. ing. Furdíková: V úvodu pozdravila naše jednání jménem Gladiol-klubu Bratislava. Dále informovala přítomné o hospodaření jejich organizace, způsobu získávání finančních prostředků a plánovaných výstavách v roce 1984. Při té příležitosti požádala zvláště šlechtitele o zapůjčení diapozitivů 0x6 cm AGFA color některých jejich novošlechtěnců, nebo též jiných druhů mečíků.

Př. ing. Ježíšek: Informoval o založení oblastní skupiny v Ostravě, formách jejich práce a cílech jejich snažení. Vyměňovat si zkušenosti z pěstování různých druhů mečíků a jejich chování v klimatických podmínkách severomoravského kraje. Kritizoval také předražování hlíz mečíků některými pěstiteli.

Př. Novák Vlast.: Seznámil přítomné s uskutečněnými jednáními ve věci mezinárodní výstavy květin v Hradci Králové 1985 a potížích, které se na cestě k realizaci podniku vyskytují.

Př. Kunz J.: Upozornil na rozhodnutí časopisu Zahrádkář č. 3 neinzerovat od dubna 1984 veškeré inzeráty jednotlivců nabízejících prodej, koupi i výměnu všech semen, cibulí a hlíz, jakož i květů téměř celého sortimentu užitkových i okrasných rostlin, mimo sazenice zeleniny sloužící k přímé spotřebě. Jedná se o porušování zákona č. 61/1964 Sb. a vyhlášky č. 62/64 Sb. Tato informace velmi vzešla přítomné.

Př. Dvořák: Rozvedl způsob rozdělení členského příspěvku mezi zákl. organizaci a ÚV. Navrhl zrušit dvojité a další členství, tak aby výši placeného příspěvku byla zvýhodněna základní organizace a nikoliv ÚV.

Př. RNDr. Rýznar Leo: Pokud budou zahrádkáři omezováni zákonem při prodeji, nákupu a výměně semen, hlíz, cibulovin a dalšího zahrádkářského sortimentu doporučil obrátit se se žádostí na ÚV ČZS, aby takové zboží bylo dovezeno v žádoucí kvalitě a sortimentu. Jinak dojde citovaným zákazem k omezení činnosti, zvláště specializovaných organizací.

Diskuse byla tentokrát velmi bohatá. Vystoupilo celkem 23 členů a zabývali se všemi problémy, kterými naše organizace žije v současné době.

Dále jednatel naší organizace p. Novák Mir. přečetl jména všech nových členů od poslední VČS. Tito byli plněm schváleni.

Kandidátku nového výboru přečetl př. Slíva Mir. Byli navrženi a schváleni VČS tito členové: Benda Mir., Gebauerová Ir., Hrabovský Jar., Kalista Václav, Krumpoch Vlad., ing. Lubojacký Jan, Mímránek Petr, Novák Mirosl., Novák Vlast., Pítr Jan, ing. Poláček Dal., ing. Prachař Milan, PhDr. Repčík Peter, Rohlíček Frant., RNDr. Rýznar Leo, Slíva Mirosl., Zatloukalová Lud.

Revizní komise byla schválena v tomto složení: Bajar Václ., Heroudek Josef.

Závěrem byl přijat návrh na usnesení v tomto znění:

1. Výroční členská schůze schvaluje zprávu o činnosti, hospodaření, zprávu revizní komise a finanční rozpočet na rok 1984.
2. Vydat v roce 1984 čtyři čísla našeho zpravodaje GLADIRIS.
3. Realizovat v průběhu roku evidenci všech novošlechtěnců mečků, které naši šlechtitelé již introdukovali a doplňovat neustále novými introdukovanými kultivary z amatérského novošlechtění v ČSSR.
4. Nadále spolupracovat a rozšiřovat spolupráci mezi naší ZSO GLADIRIS a GLADIOL KLUBEM Bratislava.
5. Uskutečnit jednu celospolkovou výstavu mečků.
6. Rozdělit členskou základnu na kmenové a hostující členy a stanovit pro všechny jednotný příspěvek.
7. Vypracovat seznam pěstitelů dalších druhů květin, aby byl k dispozici pro případnou výměnnou burzu.
8. Zpracovat a zaslat na ÚV ČZS soubor připomínek z výroční členské schůze, zvláště s ohledem na zákaz inzerce, prodeje a nákupu semen, cibulí, hlíz a jiných rostlinných materiálů.
9. Při konání výročních členských schůzí neposkytovat přítomným stravné.

Výňatky z jednání výborové schůze ZSO dne 1. dubna 1984

Prvním bodem jednání bylo rozdělení v naší organizaci. Jednotlivé funkce budou zastávat tito členové:

Ing. Prachař Milan předseda ZSO GLADIRIS, Slíva Miroslav místopředseda, Pítr Jan místopředseda, ing. Lubojacký Jan pokladník, Novák Miroslav jednatel, Hrabovský Jaroslav hospodář, Kalista Václav zapsívatel, členové výboru Benda Mir., Gebauerová Ir., Krumpoch Vlad., Mímránek Petr, Novák Vlast., ing. Poláček Dal., PhDr. Repčík Peter, Rohlíček Frant., RNDr. Rýznar Leo, Zatloukalová Lud.

Revizní komise: Bajar Václ. předseda, Heroudek Josef člen, Stančík Frant. člen (nutno kooptovat a na příští členskou schůzi schválit).

Redakční rada: předseda Benda Miroslav, členové RNDr. Rýznar Leonard, PhDr. Repčík Peter, Novák Vlastimil, Heroudek Josef, ing. Mičulka Břetislav.

Šlechtitelská komise: předseda Mímránek Petr, členové ing. Poláček Dalibor, RNDr. Rýznar Leonard, Slíva Miroslav, ing. Mičulka Břetislav.

Odborný poradce: RNDr. Rýznar Leonard.

Kronikář: Krumpoch Vladimír.

Aranžérky: Zatloukalová Ludmila, Gebauerová Irena.

Garant oblast. výstavy: Rohlíček František.

Př. Mímránek svolá šlechtitelskou komisi za účelem rozdělení úkolů. Další svolávání šlecht. komise bude zajišťovat př. Slíva Mir.

Letošní výstava mečků s celostátní účastí bude organizována v Plzni ve dnech 18. a 19. srpna v závodním klubu železničářů. Podobná výstava bude v roce 1985 v Bohumíně u příležitosti 100 let Železáren a drátoven Bohumín. V letošním roce jsou známy ještě mimo již zveřejněnou výstavu ve Vitičevsi - Nemyčevsi ještě výstava v Ostravě ve dnech 11.—12. srpna. Ve Vsetíně bude v první dekádě června výstava kosatců. Přesný termín bude oznámen v denním tisku.

Miroslav Benda

NAHLÉDNUTÍ DO KATALOGU KOSATCŮ firmy Cooley's Gardens pro rok 1982

Heroudek Josef

Firma má adresu Cooley's Gardens P. O. Box 126 Silverton, Oregon 97381 a byla založena v roce 1928. Pro rok 1982 jsou nabízeny nejnovější odrůdy od Larry Gaultera, který je hlavním šlechtitelem firmy a 2 odrůdy od Johna Nelsona a Cheta Tompkinse z Kalifornie. Katalog je skutečně reprezentativní, výtisk na křídovém papíře, Barvy kosatců jsou velmi přirozené, jak to umožňují nové fotografické metody. V prodeji jsou pouze velkokvěté kosatce, na které se firma specializuje. Ke každé zásilce je přiložen návod na pěstování a firma poskytuje záruky, že rostliny budou přesně odpovídat požadavkům objednávky. V Oregonu kvetou kosatce v květnu. Po šesti týdnech po odkvětu dozrávají kořenové systémy a tehdy jsou kosatce zasílány kdekoli na světě s výjimkou tropických oblastí, kde není chladnější období, ve kterém kosatce nasazují na květní pupeny. Kosatce jsou zasílány v měsíci červenci a srpnu.

V katalogu je nabízeno 366 odrůd kosatců, všechny jsou popsány, z toho je 260 barevně vyobrazeno. Odrůdy pochází od mnoha šlechtitelů. (Celkem od 66.) Nejvíce odrůd má šlechtitel Gault, dále Schreiner, Gibson, Tompkins, Plough, Hamblenová, O. Brown, Keppel, Luhn a Rudolph. Přesto, že je v katalogu hodně novinek, jsou zde uváděny i odrůdy starší. Nejstaršími jsou June Meredith z roku 1954 a Techny Chimes z roku 1955.

Určitým nedostatkem je, že u odrůd není nikde uvedeno rodičovství. Málo se rovněž uvádí počet květů, popř. rozvětvení. Pouze u dvou novinek jsou tyto parametry uvedeny. Dalším nedostatkem je, že všechny novinky mají

stejnou cenu 25 dolarů, přitom nemají stejnou hodnotu. Některé novinky se podle snímků nejeví příliš perspektivně. Navíc novinky z roku 1982 jsou si dost podobny. Mají skoro vždy na některých částech levandulový kouřový nádech. Je to asi znak mnoha odrůd šlechtitele Gaultera.

Novinky jsou velmi vzletně popsány. Popisovány jsou hlavně jednotlivé detaily, což však není na závidu, každá novinka je vyobrazena. Pro názornost uvádím skoro doslovný překlad odrůdy Smoking Volcano [Gaulter, 1982] M. 38“

„Nejen kouřový vzhled této květiny, ale také tvary nám připomínají erupci blízké sopky v našich horách. Všimněte si jasně kouřové levandulové barvy horní části květu s kučeravými až rozježenými konci. Dále kouřově růžového vzhledu vyřazujícího z hrdla doplněného pomerančovými kartáčky. Zcela kouřové jsou petály spodní části květu s nádechem krémové barvy.“

Popis jistě honosný, podle vyobrazení je to podle mého názoru průměrný kosatec s nečistou barvou, něco mezi lila a levandulovou. Proto v dalších odrůdách popis omezím jen na podstatné.

Lace Jabot (Gaulter, 1982) E.-M 36“

Odrůda je velmi atraktivní značně zkadeřená. Květ poměrně široký, jeho dóm (horní část květu) není úplně uzavřen. Barva světle lila zářivá, čistá a něžná. Žlutý kartáček. Perspektivní odrůda.

Beacon Beam (Gaulter, 1982) M.40“

Odrůda barvy pink (růžová) s levandulovým nádechem. Hrdlo a kartáček žluté. Květ štíhlý, okraje mírně zkadeřené. Pravděpodobně se neuplatní, je hodně podobných odrůd.

Wayward Angel (Tompkins, 1982) M.38“

Podle popisu i vyobrazení velmi zajímavá odrůda. Základní barva je zlatohnědá, spodní petály světle modrofialové lemované zlatohnědou barvou. Květ mohutný, široký, zkadeřený s oranžovým kartáčkem. Má až 10 květů na jedné lodyze. Pro svou neobvyklou kombinaci barev bude jistě vyhledáván.

Watered Silk (Gaulter, 1982) VL.35“

Barva typicky cyklámová s výrazným hnědým žilkováním v hrdle. Jasně červený kartáček. Květ hladký. Jediným přínosem asi bude pozdní kvetení.

Real Adventure (John Nelson, 1982) M.40“

Odrůda zaujme svou velikostí. Kvete až 10 květy. Barva světle citrónová v hrdle do zlatava. Spodní petály krémové, žlutý kartáček. Květ velký zvládně nepatrně zkadeřený.

Dále firma nabízí čtyři Gaulterovy odrůdy, které jsou však vázány odběrem z Gold Cup Collection. Pokud je z této kolekce vybráno za 60 dolarů, platí se pouze 30, nebo si navíc můžete vybrat ze čtyř nových kosatců, které budou prodávány až v příštím roce. Jsou to odrůdy:

Wet on Wet (Gaulter, 82) M.36“

Barevně velmi zajímavý kosatec. Je barvy středně modrolevandulové jakoby rozpité (nanášení barvy na mokry papír). Kartáčky zlaté. Květ pěkně zvládně a zkadeřený s velmi pěknou stavbou. Bude přínosem pro milovníky modré barvy.

Handsome Prince (Gaulter, 82) M.35“

Barva hnědožlutá na spodních petálech levandulová s žlutohnědým lemem. V hrdle a na ramenech spodních petálů burgundská hněd. Stavba květu dobrá, mírně zřasená. Dosáhne 8 květů. Může být přínosem pro pěstování.

Temple Spire (Gaulter, 82) L.38

Barva květů růžová v hrdle tmavší s oranžovými kartáčky. Okraje květu zvládně. V barvě růžové se asi těžko uplatní.

Vinipink (Gaulter, 82) M.42

Podle popisu má barvu růžových hroznů, proto je nazván Vinipink. Barva dómu je spíše lila rozpítá, nečistá. Spodní petály světlejší, kartáček zářivě červený. Květy obrovské, ale málo zvládně. Patrně se nijak výrazně neprosadí.

Na závěr uvádím i odrůdy z roku 1983, které se však u nás rozšíří až za dva roky, a jejich popis si uvedeme později.

— Bandera Waltz (Tompkins, 83) M.36“

— Skating Party (Gaulter, 83) M.-L34“

— Prissy Miss (Gaulter, 83) M.34“

— Jelly Roll (Gaulter, 83) L.38“

— Elisa Renee (Gaulter, 83) M.-L40“

— Luxury Lace (Greenwood, 83) M.30“

Odrůdy vázané na Gold Cup Collection:

— Special Effects (Gaulter, 83) M.34“

— Step Nicely (Gaulter, 83) M.-L30“

— Hurricane Lamp (Gaulter, 83) E.-M34“

— Hazy Day (Gaulter, 83) M.34“

ARMÉNSKÉ KOSATCE

Mojmír Pavelka

Sortiment velkokvětých kosatců je u nás v současné době velmi široký a každým rokem jsou vyšlechtěny další nové odrůdy. Ve svém příspěvku se chci zmínit o jednom původním druhu, který si zaslouží, aby se o něm více vědělo. Jedná se o druh patřící do podseky Oncocyclus, a to Iris Iberica ssp. elegantissima, který planě roste v severním Iránu a jedná jeho lokalita zasahuje také do jižní Arménie a snad ještě do sousedního Turecka. Sovětské Zakavkazsko je na druhy této podseky vůbec bohaté. Vyskytuje se zde z celkového počtu 50 druhů asi 15, a to zvláště ve východní a jižní části. Je to například Iris ewbankiana, Iris acitilaba, Iris lineolata, I. lycotis, I. paradoxa a další. Věnujme se však již zmíněnému Iris elegantissima.

Měl jsem to štěstí, že jsem mohl navštívit lokalitu tohoto nádherného kosatce jihovýchodně od hlavního města Arménie Jerevanu nedaleko kláštera Gechar, založeného někdy v 11. až 12. století. Tento druh roste ve středních polohách arménské stepi většinou na podkladech sopečného původu ve výšce okolo 2200 metrů n. m. Asi 75 procent půdy tvoří drobný štěrk a úlomky skal, které tu a tam vyčnívají na povrch a budí dojem nádherných skalek, takže v době květu tohoto kosatce je pohled na partie stepi nezapomenutelný. Iris elegantissima rozkvétá již v květnu, aby po zatažení v červnu přečkal horké arménské léto. Tato oblast téměř celé léto nemá deště a teploty nezřídka vystupují nad 30 °C. Proto se tomuto extrémnímu počasí přizpůsobil a překonává teploty v zataženém stádiu a začíná vegetovat opět na podzim, kdy částečně vyžene listy a takto přečká zimu pod silnou vrstvou sněhu při deseti i více stupňových mrazech, takže je plně mrazuvzdorný. V našich zimách mu však

nejvíce vadí dlouho trvající oblévy, kdy je nebezpečí uhnítí rhizomu. Proto jej chráníme sklem. Rostlina je v době květu vysoká asi 25–30 cm, z toho stvol je asi 10–15 cm dlouhý, takže květy jsou opravdu veliké. Je až neuvěřitelné, jak takový nepatrný oddenek (asi 1–2 cm silný), dokáže v tak chudé půdě vyprodukovat květ takové nádhery a velikosti. Dům je bílý až krémový s tmavě hnědým žilkováním. Vnější plátky jsou kouřové barvy a celé jsou protkány tmavými žilkami a tečkami. Střed květu je potom čokoládově hnědý. Listy hned po sejítí sněhu začnou růst a jsou v poměru k velikosti květu dosti malé, šavlovitě vně zahnuté, 15–20 cm dlouhé a 1–2 cm široké. Neobvyklý vzhled listů znásobuje jeho ojívnění. Spolu s tímto kosatcem zde ještě v puklinách skal roste *Acantholimon* sp. Ve vyšší trávě na pokraji cesty nádherně kvete *Gladiolus atroviolaceus* (škoda, že má tenký stvol a ten bývá zpravidla pokřivený), *Tulipa julia*, *Merendera trygina*, různé druhy modřenců a sem tam se ve šterbině skal uchytily keře chvojníku — *Ephedra* sp. Je to typické stepní společenství rostlin, které svůj život ukončí v červnu stále silněji pálcím sluncem a z jara opět všechno vykvete v celé své kráse.

Na pěstování není tento druh náročný, jestliže dodržíme jeho vyhraněné požadavky — a to letní „vypečení“ oddenků a svérázný půdní substrát. Obojí je v našich silách, takže jej můžeme donutit k úspěšnému růstu i květenství. Jakmile mu po odkvětu začnou usychat listy, je nejlepší jej vyjmout z půdy, vložit do papírového sáčku a uložit buď ve skleníku, nebo za oknem, kde je vystaven absolutnímu suchu a teplu. Čím víc je oddenek „vypečen“, tím větší máme naději, že se napřesrok dočkáme květu. Musíme ovšem dodržet nároky na výživu. Proto jej na podzim opět zasadíme ven do půdy. Substrát, do kterého bude zasazen, nemá obsahovat žádný humus, ani se nedoporučuje jej přihnojovat (např. sušeným kravincem apod.) neboť ve své

domovině roste v minerálních půdách. Postačí smícháme-li 40 procent hlinito-jílovité směsi, 10 procent drobného šterku a 50 procent drobných kamínků. S hnojením minerálními hnojivy nemám zatím žádné zkušenosti. Snad by trochu *Herbasynu* 2 nemělo mít tragické následky. Množení je v podstatě jednoduché jako u ostatních kosaticů dělením oddenků po zatažení v době vegetačního klidu asi v červenci. Generativní způsob téměř nepřipadá v úvahu, protože tento druh u nás tvoří semeno jen sporadicky.

Ze škůdců přichází v úvahu snad mšice, která je nebezpečná více v přenosu virózy, než sáním na rostlině. Toto nebezpečí je větší hlavně v nížinných a průmyslových oblastech, kde jsou tyto škůdci více rozšířeni. Napadení se projevuje tím, že květ ztrácí barvu a mohou nastat i tvarové deformace. Proto ochrana proti těmto škůdcům je nutná.

Tento druh se u nás pěstuje již několik let, ale stále není tolik rozšířen, aby bylo možno uspokojit všechny zájemce. Jeho přírodní podmínky jsou natolik odlišné, že stále bude patřit k druhům, které vyžadují speciální nároky a péči. Ovšem krása jeho květů určitě bude nacházet stále nové obdivovatele.

ZO ČSZ Nemyčeves-Vitiněves pořádá ve dnech 11.–12. srpna a 18.–19. srpna 1984 již XIV. SPECIÁLNÍ VÝSTAVU MEČÍKŮ s ukázkou aranžování květin v Kulturním domě ve Vitiněvsi.

Výstava bude doplněna ručními pracemi ZO Českého svazu žen a expozicí zeleniny JZD 25. únor Slatiny.

KOUPÍM

sazenici zakrslého čínskému banánovníku (*Musa chinensis*). M. Vávra, Jungmannova 223, 503 15 Nechanice.

PŘEDSTAVUJEME zahraňní šlechtitele

Petr Mimránek

Výňatky z korespondence mezi Carl Pletcherem a Newt Wellsem

V bulletinu č. 156 NÁGC je mimo jiné též příspěvek sestavený z korespondence mezi Carl Pletcherem a Newt Wellsem. Z volného překladu tohoto článku jsem vybral nejzajímavější myšlenky.

Výstavní červené kultivary

Carl: I když ORANGE GLEAM má mnoho nežádoucích vlastností, dává mi nádherné, syté červené semenáče, které nezdědily špatné opylovačské vlastnosti svého rodiče. Avšak podobně jako ORANGE GLEAM, i jeho potomci, budou potřebovat velké hlízy k tomu, aby mohly vytvořit špičkové výstavní klasy. Čekám, jaké květy budou letos z hlíz o průměru 10 cm. Jeden semenáč 456 měl 26 puků a 8 otevřených květů velmi pravidelně uspořádaných. Můj bratr Harold se rozhodl jej nevystavovat, protože klas tohoto semenáče byl dlouhý pouze 77 cm.

Newt: Dokud jsem neměl možnost zhlédnout pohromadě více dlouhých klasů, nepovažoval jsem 77 cm klas za krátký. ORANGE GLEAM bývá na výstavách v nádherných klasech, ale nezamýšlím jej zkoušet při křížení. Jsem si příliš vědom některých jeho nedostatků.

Carl: Růžový BAKER'S DOZEN je semenným rodičem PARADE a POWDER PUFF. Jeden z jeho rodičů je však červený RED STEWARD, který pochází z RED CHARM. Tuto linii obdivuji a křížím BAKER'S DOZEN s

jinými červenými k získání nových červených semenáčů.

Newt: Nikdy mne nenapadlo čekat od BAKER'S DOZEN červené. Avšak k rodokmenu jeho potomků je to zřejmé. Nebyl bych velmi překvapen, kdyby se ti to podařilo.

Carl: Zaměřil jsem se na Robertsův ANTARES, pro jeho skvělou sytost červené barvy. Mám z něj nádherné červené i černočervené semenáče.

Newt: Také jsem s ním provedl několik křížení, ale prozatím jsem viděl květy jen z malých hlíz. Mám malý úspěch s jeho množím.

Carl: Rodičovství ANTARES je velmi příbuzné k SABRE a MATCHMAKER. Moje RED SUN je potomkem jednoho z rodičů těchto dvou. Je průměrně množivá a udělal jsem s ní několik méně úspěšných křížení. Z druhé generace jsem však podle mého názoru získal můj nejlepší červený a jeden kouřový, velikosti 400. Slyšel jsem již šlechtitele mluvit o velkých kvalitách MATCHMAKER. Také mám z něj tohoto roku několik tobolek semen.

Výstavní růžové kultivary

Carl: Dosud introdukované množství kvalitních semenáčů z PARADE jej opravňuje mít v každém šlechtitelském programu. Podle mne je nejlepší jako semenný rodič — matka.

Newt: Jsem toho názoru, že Charlie Larus nám v PARADE dal jeden z nejhodnotnějších výstavních mečíků. Každý, kdo někdy mečíky křížil, určitě neopomněl tuto sortu vyzkoušet. Alex Mc Kenzie je velmi úspěšný s kombinací PARADE × MOON MIRAGE.

Carl: Mnozí poukazují na zdravotní problémy POWDER PUFF, já však věřím, že bude mnohem produktivnější než PARADE. Mám zkušenost, že všechny jeho semenáče dědí zdravotní potíže. Pro mne však stále zůstává jako nejlepší pylový rodič — otec.

Newt: Použil jsem jednou pyl z POWDER PUFF a získal jsem velmi rané

semenáče, až 55denní. Jsou jedny z nejzdravějších na mých záhonech.

Carl: Co můžeš říci o VICKI LIN? Mně osobně se nelíbí výška rostliny a charakteristika listů. Dávám přednost křížit jí s odrůdami, které jsou vysoké a mají pěkné tvrdé listy (například THE QUEEN).

Newt: Slyšel jsem několik šlechtitelů tvrdit, že má VICKI LIN slabé a mdlé vybarvení. Jsem přesvědčen, že má sytost jako kterákoliv jiná světlá sorta. Vzpomínám si, že PINK PROSPECTOR i JOY BELLS, obě velmi pěkné, byly po 3–4 hodinách na slunci úplně vybledlé, ale VICKI LIN si za podobných podmínek zachovala svou původní barvu. V naší půdě jsem měl s VICKI LIN vždy problémy. Dává výstavní klasy, ale příliš krátké stonky. VICKI LIN po opylení dlouhým semenáčem dala SHOW-BIZ, který vytváří delší stonek a navíc v chladárně drží mnoho dní barvu. VICKI LIN je jediná odrůda, která spolehlivě vytváří grand-championy z mého omezeného množství výstavních rostlin. Těžko se však dopestovávají semena. Jeden její semenáč se mi jeví jako výborný rodič a zpětné křížení dává výborné bílé, krémové, růžové i lososové semenáče. Myslím, že se stane jednou z nejslavnějších rodičovských sort, především jako pylový rodič.

Carl: Křížení, které dává extrémně zkadeřeně semenáče, je ROSE PINK × CREAM CAKE.

Newt: Neznám ROSE PINK a nepoužil jsem CREAM CAKE, ale jednou jsem uvažoval, že jej opylím s některou z výborných potomků VICKI LIN.

Výstavní bílé kultivary

Carl: Ed. Squires má důvod k vysokému hodnocení Bissendenovy POWDER SNOW. Má sice komplikované rodičovství, ale i tak jej rád používám ke křížení. Jednoleté semenáče z něj jsou velmi pravidelné. Harold je uviděl jako první a okamžitě 3 z nich oštkoval.

Newt: Viděl jsem z něj několik krásných klasů, ale ještě jsem jej nepoužil. A to také proto, že jeho rodičovství je již v mých semenáčích zastoupené. Křížení POWDER SNOW s ranějšími a zkadeřenějšími by jistě mohlo být velmi zajímavé.

Carl: Obdivuji některé přednosti krásných květů ICE CAP, ale znepokojuje mne, že zdědil zdravotní problémy po svém rodiči, POWDER PUFF. Nejlepší bude pravděpodobně jako pylový rodič. Semenáče z ICE CAP ovšem nemají tak velké hlízy, jak bych potřeboval. Šlechtitelé by se v bílých neměli zaměřit jednostranně jen na tuto odrůdu.

Newt: Slyšel jsem o ICE CAP dobré zprávy, ale již po dva roky ji pěstují bez úspěchu.

Carl: Rozkvetl mi bílý semenáč velikosti 500 z MADONNY × PATTY GAY, ale znepokojuje mne svým špatným zdravotním stavem.

Newt: K MADONNĚ mám stejnou připomínku jako k odrůdě ICE CAP.

Carl: SNOW BASIN je pro mne zklamáním, protože většina mých semenáčů z něj má zelený pásek na jednom lupenu prvního květu.

Newt: Ve skutečnosti je SNOW BASIN potomek VICKI LIN a byl použitý v několika kombinacích se semenáči. Mám však dojem, že linie VICKI LIN pokračuje i v bílých. Flads Glads má v nabídce Vincentovu PERFECTU z MARY CECILIA × VICKI LIN. Nevím, zdali je recesivní (bílé tyčinky), Summerwille má zase SERENITY, Robertsovu odrůdu z VICKI LIN × MADONNA. Alex mi říkal, že je recesivní. Bílé tyčinky jsou pro mou práci s bílými mečíky nutností.

Carl: Velmi se mi líbí Frazeeho SNOW FLOWER, je pěkně žřasená, recesivní s dobrou délkou. Bylo postupně introdukováno několik jejích sesterských semenáčů. Vznikly z velmi úspěšného křížení C. Fishera, za použití LAMBKINA jako semenného rodiče. Z tohoto křížení byly již uve-

deny BIG SUCCES, DECEMBER SNOW, MERRY RIPPLE a přijde mnoho dalších. Lambkin je inhibitorovaný (barevně tyčinky), takže nebude žádné překvapení, když z tohoto křížení vzejde i několik pastelových (viz MERRY RIPPLE).

Dekoratívni kultivary

Carl: Velmi obdivuji také některé dekorativní sorty. Nemohu odolat a chci je zkusit kombinovat pro zlepšení každé z nich. Z kombinací, které naznačuješ, vyplývá, že máš podobné myšlenky. Griesbachova SISTER FORTUNA byla mou oblíbenou v sedmdesátých letech. V naší oblasti těžko roste, ale mně dělala dobré služby. Chybí jí několik centimetrů k tomu, aby mohla vítězit na výstavách, ale měl jsem z ní 3 dobré klasy, se kterými jsem na výstavě v Norco vyhrál. Domnívám se, že jsem nic krásnějšího neviděl. Z nezná-

mých důvodů jsem z ní nezískal semena, ale křížení s dlouhými odrůdami dávají zajímavé výsledky. Před časem s ní měl pozoruhodný úspěch Don Walker. Vyselekoval DOTTY DEE a jeden z jejích potomků může být favoritem osmdesátých let. Semenáče z DOTTY DEE byly zatím pro mne zklamáním, ale znovu se s ní pokouším křížit. Někteří odborníci tvrdí, že moje PINK ICICLE předčí DOTTY DEE co se týče krásy. Je růžová a bílá a má podobnou texturu i žřasenost.

C. & N.: Naše myšlenky a zkušenosti nejsou zdaleka v oblasti šlechtění mečíků vyčerpávající. Doufáme, že pro ty, kteří nedávno začali křížit, nebo o tom vážně uvažují, budou tyto informace důležité. Získají přinejmenším určitý pohled na některé odrůdy a budou hledat způsob, jak je využít.

Pěstujeme chryzantémy

Karel Cinke

Krásu podzimu dokreslují i květiny. Není jich mnoho, co tu dobu kvetou, ale chryzantéma se tu stále řadí na prvé místo. Touhou mnoha zahrádkářů je, aby i oni je měli na své zahrádce. Povězme si tedy něco o ní. Tedy nejdříve něco o historii. Pochází z Číny, kde byla známa již 500 let př. n. l. Odtud přešla do Japonska. Do Evropy se dostala až v 17. století. Nejdříve do Holandska a Anglie, ale teprve dovezené do Francie se udržely. Odtud se šířily do celé Evropy. Tady počet vyšlechtěných odrůd rychle vzrůstal. V r. 1840 to bylo okolo 400 odrůd, v r. 1920 již na 10 000. Dnes je toto číslo daleko vyšší. Země, které mají nejhodnější klimatické podmínky, jako je Francie, Anglie, USA, jich dodaly nejvíce. I u nás vzniklo více odrůd.

Chryzantéma se stala brzo vhodným objektem květinových výstav. První výstava byla v anglickém Norwichu r. 1829, druhá ve Vídni 1932. V Čechách byly vystavovány r. 1905 v Praze. Zásahu na tom má hlavně klasik našeho sadovnictví Thomayer, ředitel pražských zahrad. Ve svých říčanských školkách vypěstoval mnoho na tu dobu významných odrůd. Na zahradnické výstavě ve Vídni r. 1904 jimi budil zasloužilou pozornost. Proslulé chryzantémové kultury měl v té době také zahradník V. Horák v Roudnici n. L. V třicátých letech se šlechtěním zabýval A. Vejtasa v Jaroměřicích nad Rokytou. V současné době se šlechtěním zabývá více pracovníků. Nejvíce odrůd, mimo dovezené, pochází ze Šlapanic u Brna, Žatce a Průhonice.

U nás donedávna byla považována chryzantéma hodící se jen k výzdobě hrobů „dušičkovou“. V poslední době vnikla, často nepozorovaně, i do při-

bytků. Nyní slouží ke všem účelům. Najdeme ji ve svatebních kyticích, zdobí slavnostní tabule i sály. Podává se při uvítáních i oslavách a již nevádí její zvláštní vůně celé rostliny. Žádná jiná květina nemá totiž tolik tvarů a barev svého květenství. Žádné jiné není tak trvanlivé na rostlině a hlavně užité ve váze.

Také na zahrádce je nyní nalézáme častěji. Jejich obdivovatelům jsou určeny tyto řádky. Mají přispět k získání těch znalostí o jejich pěstování. Abychom vnikli do tajů života chryzantém je nutno nejdříve si uvědomit že patří do čeledi hvězdnicovitých (dříve složnokvěté) a že čemu pravidelně říkáme květ je vlastně květný úbor složený z jednotlivých kvítků — lístků.

Podle upotřebení můžeme si rozdělit chryzantémy podle typu květu: velkokvěté, dekorativní, drobnokvěté, jednoduché (dříve Koreánky), sasankokvěté a stále více hledané kaskádovitě.

Kde můžeme chryzantémy pěstovat? Všude. Vyžadují těžší hlinitopísčitou zem ve staré síle. Čerstvé hnojení rády nemají. Naopak za přihnojování jsou velmi vděčné. Po zakořenění na počátku vegetace dusíkatými hnojivy (ledek, močůvka, ředěný slepičinec, Herbasyn 1 apod.). Od července plně hnojení NPK, cererit apod., tj. hnojivy, která dodávají rostlině všechny základní a i troškové prvky. S přihnojováním přestaneme po vytvoření poupat.

Podle povětrnostních podmínek dostatečná zálivka, ale ne přemokření, na které jsou chryzantémy citlivé.

Během vegetace kypření a zbavování plevelů patří do základních prací.

Chryzantémy si můžeme opatřit jednak nákupem (trochu obtížné při značně omezeném sortimentu na odrůdy pro řízenou kulturu a požadavku většího odběru od odrůdy u množitelských závodů), vlastním množením, případně dělením rostlin již dříve pěstovaných.

Při množení je nutno zachovat základní zásady. Řízek musí být zelinný, tj. s dřevnatelou stonkou nebo se stonkou, jež již má zdužňatý střed. Měkký výhon zakoření i za nejhorších podmínek. Může být napíchnán do písku, rašeliny s pískem či Perlitem, ale i do lehčí země. Může být, ale nemusí, po dobu zakořeňování kryt (sklo, fólie), stačí přistínění a spolehlivě zakoření. Připomínám, že špatně nebo vůbec ne ty, jež jsou již zdřevnatělé. Množíme od března do června z výhonů odebíraných ze zdravých rostlin.

Nakoupené rostliny zasílané zpravidla z množárenských prostor je nutno po nasazení několik dní stínit, aby si zvykly na otevřené stanoviště.

Dělením starších rostlin můžeme získat větší množství nových rostlin, aniž bychom staré ztráceli. Jde to nejlépe u drobnokvětých. Je však nutné s dělením začít co nejdříve (hned po rozmrznutí) a k dělení použít jen takových rostlin, které jsme si předtím na podzim vybrali jako zdravé a žádaných vlastností. Na každém dělení mohou být 2—4 výhony. Po přesazení tyto na nějaký čas zastíníme, a teprve když začínají růst, děláme ostatní úkony.

Na stanoviště, raději otevřené i na mírném severním svahu, sázíme zpravidla koncem května (nové množení nebo nákup). Dělenice ihned po rozdělení. Při správné volbě odrůd, ale i během června, bez obav, že včas nevykvetou.

Vzdálenosti se řídí podle toho, co chceme z rostlin vypěstovat. Velkokvěté a dekorativní na 30×40 cm (na jeden výhon i 20×20 cm), dekorativní nízké, drobnokvěté, jednoduché i sasankokvěté na 40×50 cm, Kaskádovitě 50×100 cm v řádcích od severu k jihu.

Sázíme do dobře připravené půdy mělce, ale pevně. Po nasazení zalejeme a udržujeme přiměřeně vlhké. Můžeme také prostor mezi rostlinami zakrý vrstvou 2 cm rašeliny.

Během dalších 10—14 dnů musíme přikročit k dalšímu zásahu. U všech nasazených rostlin provedeme seříznutí vrcholu. Má to být jen v měkké části, a to tak, aby na rostlině zůstalo 4—6 listů. Časově má to být kolem 10. června. Velkokvěté a dekorativní k řezu později množené již neseřezáme a pěstujeme na 1 výhon — květ.

U velkokvětých a dekorativních k řezu ponecháme na rostlině 1—4 výhony (podle toho, na jakou vzdálenost je máme vysazeny) a ostatní odstraňujeme. U těchto skupin nám pak nejdůležitější práce začíná. Každý ponechaný výhon má snahu v každém úpaždi listu vytvořit nový výhon. Tomu musíme zabránit pravidelným vylamováním těchto výhonů. Podtrhuji vylamováním — nejlépe do strany. Tuto práci nutno provádět pravidelně až do doby, než se vytvoří poupata. Na vrcholu každého stonku ponecháme to, jež je nejsilnější. Tím jsme tuto hlavní práci skončili.

U velkokvětých vyššího vzrůstu je také nutné vyvazování výhonů k podpěrám — hůlkám. Ve větším pak místo hůlek podpěrná síť. Vlivem deště a pravidelné doprovázejícího větru se rostliny rády pokládají. Nově narůstající část má snahu růst kolmo od země a vznikají stonky často několikrát ohýbané. I když na vývin květenství to nemá valného vlivu vzhledem k použití řezaných květů do váz, je to nevzhledné.

Také se doporučuje, hlavně při dlouhotrvajícím dešti, odstranit nejspodnější listy na rostlinách. Pomůže to k snadnějšímu proudění vzduchu, ale také zabráňuje šíření chorob a škůdců.

Je nutno také se trochu zmínit o škůdcích i chorobách. Ze škůdců se nejvíce objevují mšice, křísci, ploštice a hádátka. Mšice a křísek sají celou vegetaci, ale boj s nimi není příliš namáhavý. Máme spolehlivé prostředky, jako Pirimor, Arafosfotoion, Metation apod. Ploštice — klopušky mají hlavní nálet od poloviny června do konce července. Pak jen ojediněle. Sají na vrcholcích, hlavně v noci. Najednou zjišťujeme, že dosud pěkně rostoucí rostliny mají listy pokroucené, zkorkovatělé a deformované. Tu bývá již pozdě. I když rostlina kvete dál, přec poškození ovlivňuje celý vývoj rostliny a také poškozená část celkovému vzhledu nepřidá. Musíme tedy pamatovat na pravidelnou ochranu postřikem. Většina svého hmyzu má rozmnožovací období desetidenní, tj. každých 10 dní se líhnou noví jedinci. Málokrty postřik níž i vajčka škůdců, bývá i přelet z neosetřených kultur, a proto, chceme-li mít zdravé rostliny, musíme postřiky opakovat každých 10—14 dní.

Hádátka kopretinové způsobuje hnědnutí listu od spodu rostliny. Abychom bezpečně zjistili, že jde skutečně o hádátka, stačí několik zhnědlých listů dát do vody a po kratší době vodu prohlédnout zvětšovacím sklem. Jde-li o hádátka, po zvětšení ve vodě je najdeme. Je to bílý drobnouký červíček. Hádátka šťí se často již při prudkém dešti nebo silné zálivce. Je nutné všechny napadené listy otřhat a spálit. Při silnějším napadení raději několik let na onom místě chryzantémy nepěstovat nebo dezinfikovat půdu (pára, formalin apod.). Mezi škůdce chryzantém můžeme zařadit i škvara. Ten s oblíbou napichuje tvořící se poupata. Při nakvétání tvoří se pak i poloviční květní úbory. Škvor se dá dobře vychytat.

Poloviční, jednostranné, barevně odlišné i pruhované je způsobeno napadením virovou chorobou aspermii. Tu šíří většinou savý hmyz — je tedy pro jeho ničení i další závažný důvod. Ve vlhkém podzimu se může objevit i bílý povlak na listech padlí chryzantémového. Tady pomáhá preventivně použitý Topsin. Preventivně proto, že to, co se nám jeví jako bílý povlak, jsou již plodnice a vlastní je již v listových vláknech. Je ještě více chorob, ale jejich výskyt není tak velký, aby mohl ohrozit naši kulturu.

Právě, když jsou chryzantémy nejhezčí, tj. nakvetlé, hrozí je znehodnotit mraz. Je proto dobře mít připravenou fólii, kterou můžeme dát přes rostliny.

Nesmí se v žádném případě dotýkat rostlin. Jinak by účinek byl opačný. Nejlépe lehkou konstrukci a teprve pak přes ní fólii. Také je možné rostliny vyjmout a přenést do míst, kde nebezpečí mrazu nehrozí. Teprve tehdy, když jsou již nasazena poupatá.

Na zahrádce můžeme řadu odrůd pěstovat i několik let. Jsou to hlavně odrůdy drobnokvěté. Tady se doporučuje, aby rostliny, jakmile vykvetly, před příchodem mrazu, byly ořezány až u země a kryty několika větvíčkami chvoje. Klest nemá za úkol chránit rostlinu před mrazem, ale zabraňovat, aby rostlina hlavně brzo z jara, kdy bývá silnější sluneční záření a následně silný noční mráz nevyrašila a mladé výhonky nezmrzly. Nejvíce ničí přezimující rostliny střídaté vlhké počasí. Na mokřem stanovišti — prohlubně v terénu, kde se stahuje voda — málokdy chryzantéma dobře přezimuje. Otázka mrazuvzdornosti jednotlivých odrůd je stále nevyřešena. Některé odrůdy plně vydrží i více let, aby vzápětí další rok úplně vymrzly. Proto je dobře si pro jistotu přenést po jedné vybrané rostlině do míst, kde nemrzne, jako matečnou a na jaře si pak z ní nové rostliny namnožit.

Dříve, ještě než si vyjmenujeme vhodné odrůdy, je nutno se zmínit o jedné velmi podstatné vlastnosti chryzantém. Jsou rostlinami krátkého dne. Vykvétají při normálním pěstování na podzim, kdy je krátký, světlý den. Aby mohly narůst, potřebují dostatek světla — léto. Těchto vlastností, když byly poznány, se nyní využívá k tzv. řízené kultuře. K tomu se nehodí všechny odrůdy, ale když víme, že k výkvětu potřebuje 9, 11, nebo 13 týdnů od vysazení a máme možnost při optimální teplotě 16 °C a během krátkého dne přisvětlovat a dlouhého dne zatemňovat můžeme si řídit dobu vykvétání na kteroukoliv roční dobu. Tento poznatek o krátkém dnu můžeme použít i při pěstování na zahrádce. Když máme rostliny dobře narostlé a chceme, aby nám dříve kvetly, dopřejeme jim jen 8 hodin světelného dne a zbytek dne zatemňujeme. Musí to být do úplné tmy. Jinak se rostliny zeslabují, neboť rostou vlastně v šeru.

Teprve nyní se dostáváme k tomu vyjmenovat si od každé skupiny několik osvědčených odrůd:

Velkokvěté (do zahrádky se hodí jen ty nejranější):

ALEC BEDSER, žlutá a zlatá.
ASTA LEE, růžová.
BORNHOLM, žlutě bronzová,
oranžová, bronzová.
Dr. HELHOUME, červená se zlatým
rubem.
DIPLOMAT, růžová, lososová a
fialová.
DAILY MIRROR, tmavě fialová se
stříbrným rubem.
DOMINIK, bílá.
ELEKTRA, žlutá.
EROICA, červená.
ESCORT, červená a žlutá.
INDIAN CHIEF, hnědá se zlatým
rubem.
JAMES BOND, červená se zlatem.
JA DANK, bílá.
HOEK GLORIA, růžová.
HOLIDAY, růžová.
JACOB LAYN, červená.
FESTIVAL, červená se zlatým rubem.

NEIL ZWAGER, žlutá.
LILAC LOVELINES, liláková.
RAYONNANT, paprskovitě, v barvách
lila, bílá, žlutá, růžová, bronzová.
REGALIE, červená.
SNOW MANTLE, bílá.
TOM PEARCE, červená se zlatým
rubem.
WESTFIELD, bronzová a žlutá.

Dekoratívni k řezu:

BREITNER, růžová, bílá, bronzová,
lososová, světle a tmavě žlutá.
DELIGHTFUL, světle a tmavě žlutá
WHITE HOPE VALEY, bílá.

Dekoratívni, vhodné do květináčů:

BLANCHE POITEVINE SUPRÊME,
bílá.
DELAWARE, červená a žlutá.
ALEX. VAN ZAAL, červená.
OREGON, bílá.

Drobnokvěté k řezu i záhony:

ADELINÉ, bílá.
AURORA, červená.
CLAUDIE, tmavě bronzová se zlatem.
GOLDEN ORFE, žlutá.
LILIAN HOEK, oranžová a červená.
MARGARET, bílá a růžová.
ELLEN, bílá.
LUCIDA, žlutá.

Drobnokvěté na záhony i květináčů:
(nízké):

BILLY BOY, žlutá.
FAIRIE, tm. růžová.
LARRY, bílá.
LIPSTICK, červená.
ORCHID HELENE, bronzová, fialová,
růžová.
IMP, oranžová.
PURPLE PIRATE, purpurová.
PURPLE WATERS, tm. fialová.

Jednoduché:

BOŽENKA, fialová.

HELENKA, růžová.

RAFA, bílá.
RUDÝ SAMET, tm. červená.
VLADĚNKA, červená a bronzová,
všechny šlapanického šlechtění.
APOLLO, červená.
CLARA CURTIS, světle liláková.
SYBIL, lososově pomerančová.
a mnoho dalších.

Sasankokvěté:

BRIGITTE, amarantově červená.
CLOUDBANK, bílá.
MADELON, žlutá.

Kaskádovitě:

ANGÉLE DE BOURBON, sv. lila.
CASCADES D'ORLEANS, fialová.
MONETTE, tm. bronzová.
PORPHYRE, tm. fialová.
RUIS. D'OR, žlutá.
CASCADESS, žlutá.

Stále vzrůstající zájem o pěstování chryzantem si vynutil již před osmi lety ustavení specializované zahrádkářské organizace „CHRYZANTÉMA“ se sídlem v Praze. Má v současnosti asi 600 členů na celém území ČR.

Vítáme každého, kdo má zájem! Přijďte — rádi vás mezi sebou uvidíme.

O přihlášky a případné bližší informace o členství si lask. napište naši matrikářce: M. Tyelová, Hraniční 166, 277 11 Neratovice.

Něco o aranžování

Ludmila Zatloukalová

Aranžování květin má tisíciletou tradici a kdy přesně vzniklo, snad nikdo ani neurčí. Je pravdou, že nejvíce rozvinuté bylo v Japonsku a Číně, ale jestli je to 2000 let, 3000, nebo 5000 let či víc není možné určit. Fakt je ten, že člověk a zvláště ženy se určitě snažily vylepšit své bydlení některými drobnostmi ať větvemi stromů či travami, nebo jiným materiálem, který byl snadno dosažitelný. Nezačínalo se ve vázách a v obytných místnostech, ale vlastně už tehdy, kdy skupiny květin tvořily nějaký harmonický celek a byly doplňovány okrasnými keři a stromy. Víme,

že tak vznikaly nádherné římské zahrady, anglické parky geometrických tvarů. Člověk našel vztah ke květině a ta se stala pro něj nepostradatelná a našla zákonitě cestu i do bytů.

Váza s kyticí květů si vyžadovala vhodné umístění, přiměřenou velikost vázy, též nějaký doplněk, jako potah, látku či ubrus. Se stoupajícími nároky člověka na bydlení rostly i požadavky na kulturu bydlení. Obrovské kytice v malých a moderních bytech jsou nevkusné — staly se přežitkem. Dnes provádíme aranžování s téměř nábožnou úctou a uměleckým požitkem. Méně znamená mnohdy více. Vždyť dva květy doplněné vhodnou zelení a vhodnou vázou tvoří něžný ostrůvek krásy v našem bytě. Několik slov k aranžování tak náročných květů, jako jsou mečíky: Několik vícebarevných kvě-

tů potlačuje krásu jedinců a tvoří harmonický celek. Mnohem hezčí a působivější je ve váze např. žlutý, oranžový a hnědý mečík doplněný zelenou větvičkou některé keřoviny. Ne všechny kombinace barev lahodí oku. Je třeba vybírat takové, aby každý jedinec upoutal stejnou pozornost svou barevností, a současně musí všechny květy tvořit barevně příjemný celek.

Každý člověk má více, nebo méně rád květiny a chce je mít stále na blízku. Když nastane zimní období, pak se živé květy ztratí z našich obydlí, a proto musíme květiny nahradit, ovšem ne umělými. Pro milovníky něžné krásy živých květů by to byl nevкус nejvyššího stupně. Velmi atraktivně působí dřevěné, nebo keramické vázy, do nichž aranžujeme větvičky se žlutými listy (bříza, buk), nějakou tu odkvetlou suchou plevelnou travu a mezi to větvičku s červenými šípky. Je mnoho rostlin, které po odkvětu svými plody tvoří vděčný materiál k aranžování, jako Cortaderie, několik druhů Miscanthusu a jak jsem již uvedla, uschlé listy různých travin. To platí o trnitých větvích a barevných listech šlechtěných kopřiv.

Zkuste sami aranžovat květy, zkuste různé varianty a kombinace. Najdete v této práci jak zábavu, tak i potěšení.

Naše poznámka

Vlastimil Novák

V letech 1987–1988 se připravuje rozsáhlá změna v českém pravopisu. Má dojít ke zrušení všech Y, s výjimkou slabýk DY, TY NY a ve vlastních jménech a má být jen čárkované Ů. Pro ilustraci uvádím, jak by ta nová čeština vypadala.

Bílo brzi ráno. Na východní straně oblohy vicházeo slunce. První paprsky jako šípí mřítík zemi. V zahradě rozkvétali mečíkí a petáři se lesklí kap-

kami rosi jako drahokami. Lákali včeli a čmeláci — bíl to jejich láski čas. Na záhonech bíli díri po miších. Připravil jsem sí kbelíki vody abich je vilil z díř a současně klackí, abich je praštil do hlavi, ale nezústal bich asi jen u nich. Je mí z toho nanic a vám jistě také. Chce to vipláznout jazik a zatnout zubl.

Dopustíme tak radikální změny a přestaneme si vážit těch jazykových hodnot, které přetrvaly tolik generací?

Společenská kronika

Životní jubilea v měsíci květnu až v srpnu prožívají naši přátelé, pěstitelé mečíků a kosatců. Redakční rada přeje pevné zdraví a hodně radosti z krásných květů.

50 let

MIROSLAV NOVÁK, Olomouc

55 let

JAN MIKŠIK, Liptál

VÁCLAV RIGL, Újezd nad lesy

IVAN VESELÝ, Teplice

60 let

JOSEF EHL, Podbřezí

ing. **JAN LUBOJACKÝ**, Studénka

VÁCLAV MRÁZ, Bělčice

65 let

JIRÍ CELER, Frýdland v Č.

70 let

ALOIS KLIPEC, Hranice

75 let

KAREL CHRAMOSTA, Litoměřice

Ve věku 48 let zemřel v únoru p. **Peňáz František** ze Zďáru nad Sázavou, Švermova 1127/6.

16. února zemřel ve věku 70 let p. **Skřidlovský Arnošt** ze Štítiny č. 183.

Všichni, kdo jste jmenované členy znali, věnujte jim tichou vzpomínku a vy ostatní se k pietě připojte.

Čest jejich památce!

spofavit

polyvitaminový přípravek – obsahuje ve vyváženém množství všechny důležité vitamíny, které potřebujete po celý rok.

SPOFAVIT je vhodný k užívání v rekonvalescenci po delších chorobách a při zvýšené potřebě vitamínů po namáhavé tělesné práci.

Prodej v drogeriích.

VYRÁBÍ: *Lečiva* N. P., PRAHA